

dessex

drets educació salut

GUIA LGTBIAQ+

PER A FAMÍLIES I PROFESSORAT

Projecte Encara estem a temps!

GENERALITAT
VALENCIANA

Vicepresidència Primera i
Conselleria de Servicis Socials,
Igualtat i Vivenda

ÍNDEX

2 DES D'ON PARTIM?
Drets sexuals i reproductius

**12 DE QUÈ PARLEM QUAN PARLEM DE
SEXUALITAT?**
Els “ingredients” de la sexualitat

**22 DE QUÈ PARLEM QUAN PARLEM
D'LGTBIAQ+?**

**28 ARGUMENTARI PER FONDAMENTAR LA
DEFENSA DEL COL·LECTIU LGTBIAQ+**

29 *Identitats no binàries arran del món*

36 *Orientacions diverses al llarg de la història*

46 *El sexe i la diversitat en la natura*

**52 DESMUNTANT MITES SOBRE EL
COL·LECTIU LGTBIAQ+**

**68 RECURSOS AL PAÍS VALENCIÀ EL
COL·LECTIU LGTBIAQ+**

70 BIBLIOGRAFIA

73 AGRAÏMENTS

DES D'ON partim?

Drets sexuals i reproductius

Dessex és una associació que treballa pels **Drets, l'educació i la salut sexual al País Valencià**. El nostre objectiu és contribuir a fer entendre l'educació sexual com una ferramenta per construir un món divers, segur i plaent per a totes les persones.

Tenim sexualitat d'ençà que naixem fins que morim i pel camí van passant una sèrie de coses que ens construeixen i ens defineix. Volem formar part d'aquesta construcció de les sexualitats des d'una vessant positiva, fomentat la llibertat i la responsabilitat que tenim com a éssers en aquest planeta.

La nostra ferramenta per a contribuir al canvi és l'educació sexual. La manera que tenim de fer educació sexual no és debades. Nosaltres fem educació sexual des d'un punt de partida concret: Els Drets Sexuals i Reproductius.

Els Drets Sexuals i Reproductius van estar creats al nostre País Valencià durant el XIII Congrés Mundial de Sexologia. Després van ser aprovats per l'Assemblea General de l'Associació Mundial de Sexologia (World Association for Sexual Health) en 1999 durant un congrés que va tindre lloc a la República Popular de la Xina. Més tard en 2008 va ser reafirmada en la Declaració de la mateixa WAS: Salut sexual per al mil·lenni. Aquesta Declaració revisada va ser aprovada pel Consell Assessor de la WAS el març de 2014 i ratificada per l'Assemblea General de la WAS a Singapur en 2015.

Els Drets Sexuals i Reproductius són una sèrie de pautes que ens ajuden a protegir la nostra integritat i llibertat sexual pel mero fet de ser persones que viuen a aquest món!

En total hi ha 16 Drets Sexuals i Reproductius, te'ls presentem.

1. Dret a la igualtat i a la no discriminació

Tota persona té dret a gaudir de tots els drets sexuals proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, ètnia, color, sexe, idioma, religió, opinió política o d'una altra índole, origen nacional o social, lloc de residència, propietat, naixement, discapacitat, edat, nacionalitat, estat civil i familiar, orientació sexual, identitat i expressió de gènere, estat de salut, situació econòmica i social i qualsevol altra condició.

2. Dret a la vida, la llibertat i la seguretat de la persona

Tota persona té dret a la vida, la llibertat i la seguretat, que no poden ser arbitràriament amenaçades, limitades o llevades per raons relacionades amb la sexualitat, com l'orientació sexual, les pràctiques i conductes sexuals consentides, la identitat i expressió de gènere, o per l'accés o la prestació de serveis relacionats amb la salut sexual i reproductiva.

3. Dret a la autonomia i a la integritat corporal

Tota persona té dret a controlar i decidir lliurement sobre qüestions relacionades amb la seua sexualitat i el seu cos.

Això inclou l'elecció de comportaments, pràctiques, parelles i relacions sexuals tenint degudament en compte els drets dels altres. La presa de decisions lliure i informada requereix el consentiment lliure i informat abans de qualsevol prova, intervenció, teràpia, cirurgia o investigació relacionada amb la sexualitat.

4. Dret a no ser sotmés a tortures ni a tractes o penes cruels, inhumans o denigrants

Tota persona estar lliure de tortures i tractes o penes cruels, inhumans o degradants relacionats amb la sexualitat, incloent-hi les pràctiques tradicionals nocives, l'esterilització, l'anticoncepció o l'avortament forçats i altres formes de tortura, tractes cruels, inhumans o degradants perpetrats per motius relacionats amb el sexe, el gènere, l'orientació sexual, la identitat i expressió de gènere i la diversitat corporal d'una persona.

5. Dret a estar lliure de tota forma de violència i coerció

Tota persona estarà lliure de violència i coerció relacionades amb la sexualitat, incloent-hi: violació, abús sexual, assetjament sexual, intimidació, explotació sexual i esclavitud, tracta amb finalitats d'explotació sexual, proves de virginitat i violència comesa a causa de pràctiques sexuals reals o percebudes, orientació sexual, identitat i expressió de gènere i diversitat corporal.

6. Dret a la privacitat

Tota persona té dret a la privacitat en relació amb la sexualitat, la vida sexual i les decisions sobre el seu propi cos i les relacions i pràctiques sexuals consentides sense interferències ni intrusions arbitràries.

Això inclou el dret a controlar la divulgació d'informació personal relacionada amb la sexualitat a altres persones.

7. Dret al més alt nivell possible de salut, inclosa la salut sexual, amb la possibilitat de tindre experiències sexuals plaents, satisfactòries i segures

Tota persona té dret al més alt nivell possible de salut i benestar en relació amb la sexualitat, inclosa la possibilitat de tindre experiències sexuals plaents, satisfactòries i segures. Això requereix la disponibilitat, accessibilitat i acceptabilitat de serveis de salut de qualitat i l'accés a les condicions que influeixen i determinen la salut, inclosa la salut sexual.

8. Dret a gaudir dels beneficis del progrés científic i de les seues aplicacions

Tota persona té dret a gaudir dels beneficis del progrés científic i de les seues aplicacions en relació amb la sexualitat i la salut sexual.

9. Dret a la informació

Tota persona ha de tindre accés a informació científicament precisa i comprensible relacionada amb la sexualitat, la salut sexual i els drets sexuals a través de diverses fonts. Aquesta informació no ha de ser censurada, retinguda o tergiversada de manera arbitrària.

10. Dret a la educació i el dret a una educació sexual integral

Tota persona té dret a l'educació i a una educació sexual integral. L'educació sexual integral ha de ser apropiada per a cada edat, científicament precisa, culturalment competent i fonamentada en els drets humans, la igualtat de gènere i un enfocament positiu de la sexualitat i el plaer.

11. Dret a contraure matrimoni i altres relacions similars, a formar i dissoldre el matrimoni i altres relacions similars en condicions d'igualtat amb ple i lliure consentiment

Tota persona té dret a triar si desitja o no casar-se i a contraure matrimoni, unió de fet o altres relacions similars lliurement i amb ple i lliure consentiment. Totes les persones tenen els mateixos drets en contraure matrimoni, unió de fet i altres relacions similars, durant el matrimoni i en el moment de la seua dissolució, sense discriminació ni exclusió de cap mena. Aquest dret inclou la igualtat de drets a l'assistència social i a altres beneficis, independentment de la forma d'aquestes relacions.

12. Dret a decidir si es vol tindre fills, el nombre dels fills i l'espaiament entre ells, i a disposar de la informació i els mitjans per a fer-ho

Tota persona té dret a decidir si vol tindre fills, el nombre de fills i l'espaiament entre ells. Per a exercir aquest dret és necessari tindre accés a les condicions que influeixen i determinen la salut i el benestar, inclosos els serveis de salut sexual i reproductiva relacionats amb l'embaràs, l'anticoncepció, la fertilitat, la interrupció de l'embaràs i l'adopció.

9. Dret a la llibertat de pensament, opinió i expressió

Tota persona té dret a la llibertat de pensament, opinió i expressió respecte de la seua sexualitat i té dret a expressar la seua pròpia sexualitat a través, per exemple, de la seua aparença, comunicació i comportament, amb el degut respecte als drets dels altres.

10. Dret a la llibertat d'associació i de reunió pacífica

Tota persona té dret a organitzar-se, associar-se, reunir-se, manifestar-se i defensar pacíficament, fins i tot sobre la sexualitat, la salut sexual i els drets sexuals.

11. Dret a participar en la vida pública i política

Tota persona té dret a un entorn que li permeta participar i contribuir de manera activa, lliure i significativa en els aspectes civils, econòmics, socials, culturals, polítics i d'una altra mena de la vida humana en els plans local, nacional, regional i internacional. En particular, totes les persones tenen dret a participar en l'elaboració i aplicació de polítiques que determinen el seu benestar, incloses la seua sexualitat i la seua salut sexual.

11. Dret d'accés a la justícia, a recursos i a reparació

Tota persona té dret a accedir a la justícia, a recursos i a reparació per les violacions dels seus drets sexuals. Això requereix mesures educatives, legislatives, judicials i d'un altre tipus eficaços, adequades, accessibles i apropiades. Les reparacions inclouen la reparació mitjançant la restitució, la indemnització, la rehabilitació, la satisfacció i la garantia de no repetició.

gaudeix dels teus
drets!

Els Drets Sexuals i Reproductius han estat reconeguts per diferents entitats internacionals i han estat nomenats en diferents tractats, convencions i pactes internacionals com l'OMS (Organització Mundial de la Salut), l'ONU (Organització de les Nacions Unides) o la UE (Unió Europea). S'ha tractat en diferents convencions específiques com en CEDAW (Convenció sobre l'Eliminació de la Discriminació Contra la Dona), a la Conferència Mundial de les Nacions Unides sobre la Dona, de Pequín i la Convenció sobre els Drets de Persones que viuen amb Discapacitat de l'ONU. També han estat integrats en la creació dels ODS (Objectius del Desenvolupament Sostenible).

Amb respecte aquest plantejat podem pensar que totes aquestes institucions, conferències o pactes on es reconeixen els Drets Sexuals i Reproductius ens queden molt lluny. La realitat és que cada estat té lleis específiques i plans estratègics que de manera més o menys directa protegeixen i fomenten els Drets Sexuals i Reproductius. A continuació mostrarem algunes de les més rellevants a l'Estat Espanyol:

✦ Codi Penal en matèria de delictes contra la llibertat sexual

Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal que en el seu articulat arreplega aquells delictes que atempten contra la llibertat i indemnitat sexual, en concret, les agressions sexuals (art. 178 – art. 180), els abusos sexuals i l'assetjament sexual.

✦ Protecció violència de gènere

Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de Mesures de Protecció Integral contra la Violència de Gènere.

✦ Reconeixement del matrimoni homosexual en igualtat de condicions

Llei 13/2005, d'1 de juliol, per la qual es modifica el Codi Civil en matèria de dret a contraure matrimoni. Per la qual s'estableixen els mateixos requisits i efectes quan tots dos cònjuges siguin del mateix o de diferent sexe.

✦ **Igualtat entre homes i dones i protecció contra qualsevol tipus d'assetjament**

Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes.

✦ **Canvi de "sexe" i nom relatiu a la identitat sexual real de les persones**

Llei 3/2007, de 15 de març, reguladora de la rectificació registral de la menció relativa al sexe de les persones.

✦ **Interrupció de l'embaràs**

Llei orgànica 2/2010, de 3 de març, de salut sexual i reproductiva i de la interrupció voluntària de l'embaràs.

✦ **Protecció integral del dret a la llibertat sexual i l'erradicació de totes les violències sexuals**

Llei orgànica 10/2022, de 6 de setembre, de garantia integral de la llibertat sexual.

✦ **Prevenició enfront del VIH i les ITS**

Pla Estratègic per a la Prevenició i control de la Infecció del VIH i les ITS en Espanya (2021-2030).

✦ **Inclusió de l'educació afectiu-sexual de manera transversal a totes les etapes educatives**

Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.

✦ **Estratègia Espanyola sobre discapacitat (2022-2030)**

✦ **Garantir els drets i la igualtat real de totes les persones LGTBIAQ+ i les seues famílies**

Llei 4/2023, de 28 de febrer, per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i per a la garantia dels drets de les persones LGTBI.

Com podeu veure, els Drets Sexuals i Reproductius tenen un pes rellevant que protegeix i promou el desenvolupament de les nostres sexualitats.

Els Drets Sexuals i Reproductius **també són drets humans**. Si no els coneixies, ara cal que els integres i faces valdre la seua promoció i el seu respecte. Per a la nostra associació és el punt de partida bàsic per a fer el que fem com ho fem.

els drets
sexuals i reproductius
també són
DRETS HUMANS.

DE QUÈ PARLEM QUAN PARLEM DE sexualitat?

Els “ingredients” de la sexualitat

Una de les primeres paraules que ens ve al cap quan parlem de sexualitat són les relacions sexuals, que tan sols representen una xicoteta part de la sexualitat.

Parlar de sexualitat no és només parlar de relacions eròtiques, és parlar també de com és el nostre cos, quina és la nostra identitat i com l'expressem al món, com sentim els afectes i cap a qui i com ens relacionem. És parlar de les idees que aprenem de la cultura en la qual vivim, sobre el que és adequat o no i fins i tot del que és la sexualitat i el que no. Per això, la sexualitat no sols es referix a la manera en la qual les persones tenim relacions sexuals sinó, també a qui sóc i com soc.

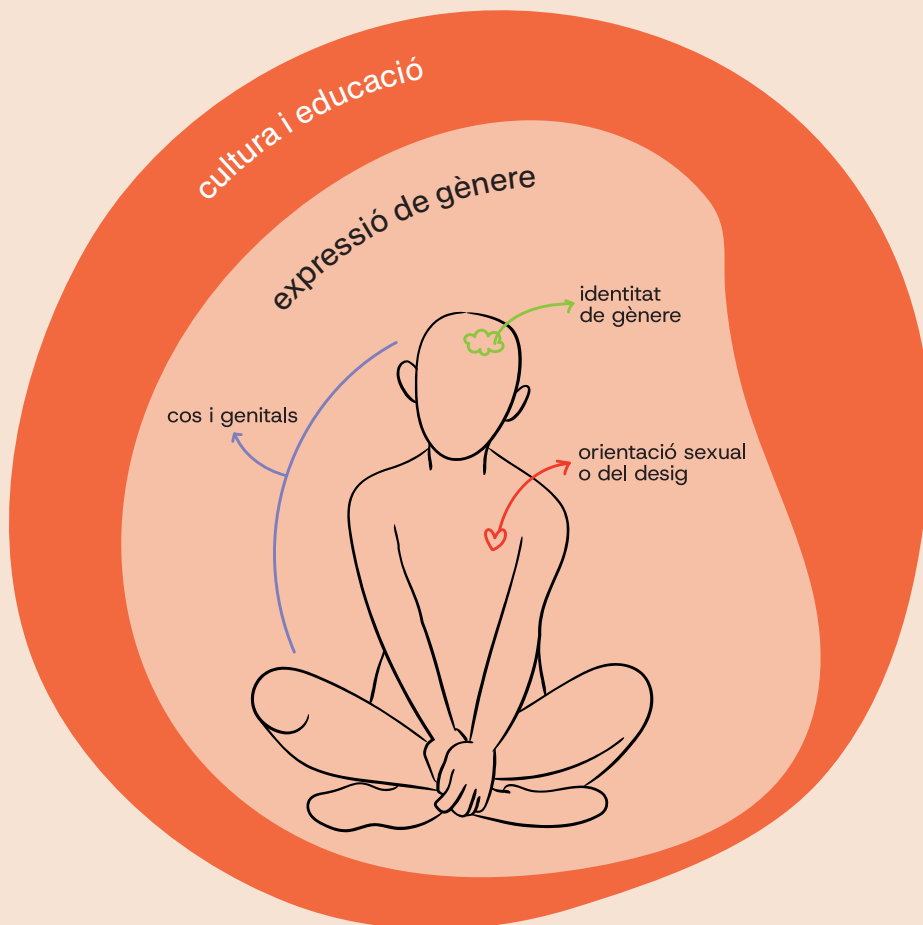
Parlar de
SEXUALITAT
no és només parlar de
**RELACIONS
ERÒTIQUES**

En aquesta guia anem a parlar sobre el col·lectiu LGT-BIAQ+, però primer hem de dir que les etiquetes són útils per a qui les vol gastar, però no són obligatòries. Utilitzar una etiqueta pot ajudar-te a sentir que no estàs a soles en el món o que hi ha més gent que et pot comprendre, però si pertanyes al col·lectiu i no les vols fer servir, està bé. Les etiquetes poden canviar amb el temps, igual que la sexualitat ens acompanya tota la vida i alguns aspectes també canviaran.

Abans de passar a definir què signifiquen les sigles LGT-BIAQ+, hem d'aclarir primer alguns conceptes clau per a entendre millor de què parlem.

Per tal que la informació que presentem siga més fàcil de comprendre, hem agrupat les sigles en 3 àrees de la sexualitat:

1. Les sigles 'LGBA' fan referència a les orientacions sexuals o del desig
2. La sigla 'T' fa referència a les identitats de gènere
3. La sigla 'I' fa referència a la diversitat de combinacions de les característiques sexuals presents al cos.

ORIEN- TACIÓ SEXUAL O DEL DESIG

Per parlar d'orientació imagina que tens una brúixola a la mà que assenyalava la direcció del teu desig o la teua atracció sexual o afectiva i cap a quines persones la dirigixes.

En el dibuix hem representat l'orientació sexual i del desig en el "cor" encara que ja sabem que els sentiments es produïxen en el cervell i no en el cor, però és per entendre'ns. La teua orientació sexual només depèn de tu i de qui t'agrada a tu, i de ningú més, ni de l'educació que has rebut, ni de les joguines que t'han comprat en la infància, ni de la influència de les teues amistats, ni de res extern a tu.

L'orientació sexual pot canviar al llarg de la teua vida o mantindre sempre la mateixa, i ambdues opcions estan bé. Igual que hi ha gent que quan és xicoteta no li agraden les verdures i quan es fa més major li comencen a agradar. També hi ha altres persones que mai de la vida els agradaran les verdures, veritat?

IDENTI- TAT DE GÈNERE

A totes les persones quan naixem, es diu que ens assignen un gènere o una identitat de gènere d'acord amb els nostres genitals (si tens penis seràs un "home", si tens vulva seràs una "dona"). Popularment, es diu que el sexe és la part biològica i el gènere la part cultural. La part cultural es transmet, s'educa. Quan una família descobreix en les ecografies els genitals de la persona que naixerà, ja es comencen a posar en marxa totes les creences culturals al voltant del gènere i com serà millor educar al futur bebé, si li farem forats a les orelles o li posarem llacets al cap o no. Per això es diu que sexe i gènere no són el mateix.

Com veus al dibuix hem simbolitzat la identitat de gènere al

cervell, perquè fa referència a qui sóc i això forma part de tu, no depèn de l'educació que has rebut, ni dels estereotips de gènere que complixes o deixes de complir. Totes les persones anem creixent i descobrint qui som, des de ben petites, al voltant dels 6 anys, ja som capaços d'expressar si som una xica o un xic, independentment dels genitals que tenim. En eixa etapa es diu que hem interioritzat la nostra identitat de gènere, no és algo que tries un dia en concret com la roba que et poses. Per això, si tu li dius a un xiquet, que té penis, que és una xiqueta, et respondrà fermament que no ho és, igual que si li dius a una xiqueta trans, que té penis, que en realitat és un xic i que està confosa, et dirà fermament que ella és una xiqueta. El que passa és que les persones trans es poden trobar amb la resistència del seu entorn, que posarà en dubte la seua identitat. Per això algunes persones trans oculten la seua vertadera identitat durant un temps, però no desapareix, no deixen de ser qui són en realitat.

Existeixen persones que s'identifiquen com a dones, altres com a homes, i altres com a persones no binàries. Fins i tot unes altres com a queer*. No passa res si no entens algunes coses, per açò estem nosaltres ací, per aclarir conceptes i que no fem dubtar a ningú de qui és! ;)

BINARISME I NO-BINARISME

Potser has escoltat el terme persones no binàries i no saps què és. El binarisme és la creença cultural de que només existixen dos sexes que es corresponen amb dos gèneres ("vulva=dona i penis=home") i que cada gènere ha de desenvolupar uns rols i unes actituds determinades (el que anomenem rols i estereotips de gènere).

Però dos úniques opcions tancades mai podran descriure tota la diversitat humana. Per això hi ha cultures, des de fa milers d'anys, que reconeixen l'existència de més de dos gèneres que permeten a les persones desenvolupar-se més enllà del binarisme de "dona" i "home".

CARACTERÍSTIQUES SEXUALS

Les característiques sexuals fan referència al que popularment anomenem "sexe biològic", per això diguem que és la part relacionada amb el cos i els genitals.

Però quan parlem del sexe biològic no és correcte parlar només dels genitals externs, hi ha altres característiques sexuals que hem de tindre en compte.

El sexe biològic es compon d'una combinació de les anomenades "**característiques sexuals primàries**", que són:

1. *Els cromosomes, XX o XY, fins i tot XXY o XO*
2. *Les hormones, com la famosa testosterona o els estrògens*
3. *Els genitals interns, com els ovaris i els testicles*
4. *Els genitals externs com el penis i la vulva o els genitals intermedis*

Combinades amb les "**característiques sexuals secundàries**" que fan referència a aspectes més visibles com: els pelets del cos, el to de veu, la forma de determinades parts del cos com els malucs, els pits... La combinació de totes estes característiques sexuals és el que determina el nostre sexe biològic, no una, ni dos.

La majoria de dones i homes naixem amb unes combinacions semblants, tot i que tan úniques com ho és cada persona, però existixen moltes combinacions possibles, com en el cas d'un tipus d'intersexualitat en la qual es poden tindre cromosomes XY i vulva.

EXPRESSIÓ DE GÈNERE

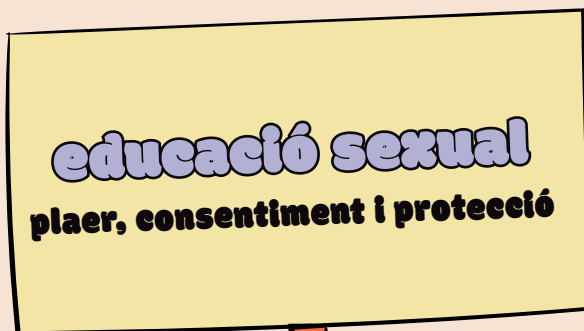
L'expressió de gènere fa referència a to el conjunt de característiques externes i visibles que mostrem totes les

persones i que estan relacionades amb un dels dos gèneres binaris, dones i homes majoritàriament, en un context cultural concret i en altres societats a tercers gèneres. Com per exemple la roba que vestim, utilitzar tacons, pintar-se les ungles o portar roba ampla.

Però com hem dit, depèn del context cultural, perquè sabem que les faltes són peces de roba associades a les dones, però en països com Escòcia també estan associades als homes. Afecta també a la nostra corporalitat, si portem el monyo llarg o curt, si seiem amb les cames juntes o separades, com gesticulem amb les mans, com menegem la pelvis al caminar o si anem amb els braços com si fórem un croissant, si saludem amb dos besos o xocant la mà, si en abraçar-nos ens donem cops en l'esquena i fins i tot al to de veu i si ens deixem créixer els pèls de les cames o altres parts del cos o si ens depilem.

També es referix als pronoms que gastem al presentar-nos, proveu de parlar en femení a un grup de xics durant més de 5 minuts seguits i veureu. D'acord amb l'expressió de gènere en la societat occidental es cataloga a una persona de masculina o femenina.

L'expressió de gènere és independent de l'orientació sexual i de la identitat de gènere, en la cultura occidental hi ha dones heterossexuals masculines i homes heterossexuals femenins o dones trans femenines i homes trans masculins.

No s'ha de confondre amb els rols de gènere que fan referència a les actituds i comportaments que se'ns permet socialment mostrar amb facilitat a dones i homes, com aprendre a ser cuidadora, posar als altres per davant de mi i no parlar lliurement de la vida sexual en públic com s'ensenya a les xiquetes, o ser temerari, molt independent i parlar de la vida sexual en públic, sempre que sigues hetero, clar, com s'ensenya als xics.

CULTURA I EDUCACIÓ

La nostra manera d'entendre la sexualitat, per descomptat, estarà totalment impregnada per la nostra cultura, la manera

en la qual ens l'han transmès i la nostra educació. La cultura podria ser definida com un conjunt de tradicions, de costums o de formes de vida d'un poble, d'una societat o de tota la humanitat o també com el conjunt de valors i de comportaments que compartixen un grup de persones i i ací és on entra a jugar l'educació. L'educació és la ferramenta que ens ajuda a poder transmetre la cultura, mitjançant els coneixements i els valors de la nostra època.

Com a famílies i professorat, el nostre grau d'educació sexual rebut en el nostre passat, quan érem alumnes, influïx en la manera que fem arribar les sexualitats a les nostres filles i fills i el nostre alumnat. Inflüïx tant com ho fan les experiències viscudes arreu de la nostra sexualitat. La nostra vivència, l'acceptació de la mateixa i el grau de satisfacció que hem tingut en poder expressar qui som.

Cal remarcar, que l'educació sexual rebuda en temps anteriors a l'Estat Espanyol, ha estat marcada per un model prohibicionista (allò de "l'expressió de la sexualitat està malament i millor no fer-ho, o fer-ho en situacions molt concretes dins del matrimoni") que va evolucionar cap a un model més enfocat als riscos ("acceptem que la sexualitat existeix, però cura!, que té molts riscos i heu d'anar en molta precaució si no voleu danyar-vos"). Així, pots ser que, si com a professionals i família us

preguntem: “quina educació sexual vau rebre?” Les respostes estaran marcades per aquests models.

El nostre interès com associació és poder transmetre a l'alumnat, a les famílies i al professorat una visió de l'educació sexual fonamentada en els Drets Sexuals i Reproductius, en valors positius on la sexualitat siga vista com un aspecte de la nostra vida que ens travessa, que va canviant i que cal cuidar-la, protegir-la i estimar-la. Com ja has vist, parlar de sexualitat no sols és parlar de les nostres relacions eròtiques, sinó també parlar de la meua identitat, de la meua manera de desitjar i estimar i d'entendre, acceptar i cuidar el meu cos i les seues formes.

El model educatiu que utilitzem en l'educació sexual que fem, partiria des d'un enfocament molt més biogràfic i ètic que promou i posa al centre els objectius de l'educació sexual: conèixer-se, acceptar-se i expressar-se amb satisfacció.

Per això amb esta guia us convidem a la reflexió col·lectiva de les sexualitats i més concretament entorn de les sexualitats al voltant de la diversitat LGTBIAQ+. Creem aquesta guia per poder ampliar els vostres coneixements. La nostra intenció no és que és feu expertes sinó, que pugueu ser agents que repliquen la diversitat com a valor central i fonamental de les sexualitats al nostre món, fent una cultura cada volta menys hermètica, més lliure i més plaent per a totes les persones.

ARGUMENTARI **per fonamentar** **la defensa del** **COL·LECTIU** **LGTBIAQ+?**

Amb aquest apartat volem donar fonaments per entendre la diversitat com un valor i com una realitat. La diversitat ha estat present al llarg de la nostra història, present a la natura i present a les diferents cultures del món.

Amb aquestes lletres pretenem tombar tots aquells arguments que van en contra de la vida, ja saps allò de: “el natural és...”, “de tota la vida ha sigut...”. Amb tot esperem donar-vos ferramentes suficients per a promoure i entendre la diversitat com una part fonamental del nostre món.

IDENTITATS NO BINÀRIES AL VOLTANT DEL MÓN.

Segur que alguna vegada has escoltat això de persones no binàries o persones que no s'identifiquen ni com a dones ni com a homes, i no tens molt clar a què es referien, per què clar, si no són una dona ni un home, aleshores què són?

El primer que has de saber és que la identitat forma part de la nostra essència com a éssers humans, és el conjunt de característiques amb les quals definim qui som en esta vida, què ens agrada, quins valors ens mouen i com volem que ens tracten, entre altres coses... Per això també tenim una identitat de gènere, la qual ens permet presentar-nos com a dones o com a homes, generalment.

Per tant, la identitat és una qualitat humana, i no pot aplicar-se a objectes, així que no, les persones no binàries no poden ser un helicòpter apatxe de combat, ni transfor-

mers, ni res estrany... Són persones com qualsevol altra amb la seua identitat conformada per les coses que els agraden, la llengua que parlen, allò que estimen i defensen... l'única diferència és respecte al gènere. Quan volem entendre allò que no coneixem, el primer és trobar les semblances abans de les diferències.

Com ja hem explicat anteriorment, el binarisme és una concepció cultural que separa el món en dos categories (dones i homes), a les quals s'atribueix un sexe biològic i uns rols de gènere. Però ja hem vist que el sexe biològic va molt més enllà de vulves o penis, la biologia i la realitat són diverses. Per això sabem que la identitat de gènere no depèn de si vas nàixer amb vulva i penis, ni tan sols del conjunt de les característiques sexuals que tens, perquè si no, les persones intersexuals serien totes no binàries, i no és així, la majoria són dones i homes.

El que sabem és que la identitat es va conformant a mesura que anem creixent i descobrint qui som, algunes parts les descobrirem més prompte i altres més tard, altres canviaran amb el temps, però altres ens acompanyaran sempre.

Potser ara estaràs pensant, aleshores, les persones no binàries trien la seua identitat? Decideixen un dia ser no binàries? La resposta és no. No sabem amb certesa en quin moment es fixen les peces que componen la nostra identitat, però no ens donen a triar un dia qui som o amb què ens sentim a gust, ho anem descobrint.

La nostra identitat pot estar influenciada per l'educació que hem rebut i les experiències que hem viscut, però no és resultat directe d'això, a cap persona l'han educat per identificar-se com a no binària, i sabem que dins de famílies i ambients més conservadors pot nàixer una persona que defense ideals llibertaris o que se senta més part d'una nació que d'un estat.

Tampoc es defineix la identitat per la roba que vestim ni els

regals que ens han fet de menuts, si fora així, tots els xiquets que han dut el monyo llarg o que es posen arracades en les orelles o es posen una falda com en escòcia, que són hàbits culturalment associats a les xiques, acabarien sent xiques i això no passa.

Ni tampoc tenim evidència de què la nostra genètica estiga implicada de forma molt específica amb el desenvolupament de la identitat.

El que sí que sabem, és que hi ha persones que se senten més a gust presentant-se al món només com a persones no binàries i això no hauria de suposar un problema per a ningú.

Arribat fins aquí, potser també has pensat que això ha de ser una cosa que s'ha posat de moda fa poc i per això no entens bé tota esta qüestió, però una vegada més la vida és molt més rica i diversa del que de vegades podem comprendre.

Des de fa segles existeixen en moltes cultures, al llarg de tot el món, altres gèneres més enllà del binarisme, tot i que la influència cultural d'altres països que han utilitzat la força per imposar la seua cultura han tractat d'assimilar aquests tercers gèneres al binarisme.

Potser per este motiu fins i tot i hauran gèneres de cultures esborrades de la història sobre els que mai tindrem informació, per això és tan important recuperar dels que sí que ens han arribat notícies i anem a parlar d'alguns dels que encara conviuen en l'actualitat:

Hijra

Provinents de l'Índia, oficialment reconegudes com a tercer gènere, són persones de gènere dissident que no s'identifiquen amb el binomi dona-home, es maquillen, vestixen amb roba de dona i durant segles gaudiren de gran respecte i un cert estatus social.

Habitualment són persones que han nascut amb penis o genitals intersexuals.

Muxe

A les comunitats zapotèques de l'Istme de Tehuantepec, el col·lectiu que trenca amb el binarisme de gènere en defensa de l'herència cultural del seu poble originari. Les muxes generalment són persones que van nàixer amb penis però que adopten en la seua vida expressions i rols de gènere assumits socialment com a femenins.

Burnesha

A diverses comunitats rurals dels Balcans, trobem dones que van renunciar a la seua vida sexual a canvi de tindre els drets i llibertats reservats per als homes socialment. Tornar-se burnesha, pronunciant un vot de virginitat i castedat davant testimonis, permetia desfer un matrimoni concertat sense ferir l'honor de les famílies, i evitar així disputes violentes. Deixen de ser considerades dones però tampoc es consideren homes com a tal.

Calalai, Calabai i Bissu

Pertanyents al poble Bugi d'Indonèsia, famós per reconèixer cinc gèneres. Els calalai naixen amb vulva, però assumeixen rols i expressió de gènere tradicionalment masculins; poden portar camisa i pantalons, fumar cigarrets, portar els cabells curts i fer treballs manuals. D'altra banda, els calabai naixen amb penis, però assumeixen rols i expressió de gènere femenins, usen vestits i maquillatge i es deixen créixer el cabell. El cinquè gènere és el Bissu, que no es considera ni masculí ni femení, sinó que representa la totalitat de l'espectre del gènere.

Si busqueu, podreu trobar molts més exemples de gèneres no binaris al llarg del món com les Berdache a Nordamèrica, les Chukchi a Sibèria, les Fa'afafine de Samoa, les Sekrata de Madagascar, les Mashoga en Tanzània, entre molts altres gèneres. Per això quan ens pregunten en les sessions d'educació sexual, quants gèneres hi ha?, perquè han llegit per internet que hi ha trescentsnovequants, el que nosaltres contestem és que si contarem els diferents gèneres que existeixen en les diferents cultures de tot el món, podem dir que existeixen un bon grapat, però que el que és segur, és que sempre han existit més de dos.

ORIENTACIONS DIVERSES AL LLARG DE LA HISTÒRIA.

Les persones del col·lectiu LGTBIAQ+ han estat present al llarg de tota la nostra història. Sols cal fer una ullada al passat per recordar que la vida no l'hem inventat nosaltres.

A continuació us deixem un xicotet repàs amb icones del col·lectiu LGTBIAQ+.

Safo de Lesbos

Va nèixer a l'Illa de Lesbos (Grècia) entre el 650 i el 630 aC i va morir entre el 580 i 570 aC. Va ser una poeta molt important de famílies aristocràtiques Gregues.

Hui en dia tenim menys del 10% de la seua obra. Safo es relacionava de manera sexo-afectiva amb dones el que ha generat debats sobre la seua orientació entre bisexual i lesbiana, també es va generar una imatge d'ella com una persona promiscua i heterosexual.

Als seus poemes es poden trobar referències tant a homes com a dones, el que faria pensar que es relacionava amb els dos gèneres. Després de debats influenciats per diferents moments històrics sobre la seua sexualitat, Safo de Lesbos s'ha convertit en icona per a les dones que es relacionen amb dones. Hui en dia utilitzem el terme "sàfica" per referir-nos a dones que senten atracció per les dones.

Margarida Borràs

Va ser la primera dona trans documentada a València, es pensa que va nèixer a Mallorca on li posaren el nom de Miquel. Va viure a la ciutat de València, on va adoptar el nom de Margarida i on es rodejava de famílies adinerades.

Solia freqüentar moltes “cases de València en hàbit i vestidures de dona” roba amb la qual vestia i li va donar problemes amb les autoritats.

Per ser com era, una dona trans, li van apressar i va ser assassinada el 28 de juliol de 1460. La seua història va quedar en l'oblit fins que va ser rescatada als anys noranta per Vicent Josep Escartí. Este va decidir “reivindicar el silenci imposat a un col·lectiu que ha sofrit persecució i menyspreu durant segles” i va publicar un article al Quadern del diari El País en 1999. La seua publicació va causar un fort impacte i va passar a ser un referent històric per al col·lectiu LGTBIAQ+ en general i com a persona trans més concretament.

Actualment podem trobar homenatges:

- ✦ A la plaça del Mercat de València pots trobar una placa commemorativa “en memòria de Margarida Borràs” i “de totes les víctimes de la LGTBI-fòbia”

- ✦ A les escales de la Plaça Major de Palma hi ha una altra placa en memòria de “Margalida Borràs, dona transsexual d'origen mallorquí que fou executada el 1460 a València per la seua identitat de gènere”

Federico García Lorca

Va nèixer a Fuente Vaqueros, Granada en 1898, va ser un poeta, dramaturg i prosista espanyol, adscrit a la generació del 27. Va ser el poeta de major influència i popularitat de la literatura espanyola del segle XX i se li considera una de les cimes del teatre d'aquest segle.

Durant molt de temps s'ha intentat desmentir-ho, però a Lorca li agradaven els homes. Sobre els seus amors, va escriure *Sonetos del amor oscuro*, aquests sonetos es varen publicar en 1984, però la família no va voler que apareguera la paraula “oscuros” per la seua al·lusió a la seua orientació sexual. Més tard es va publicar un llibre amb el seu títol complet.

Hui en dia Lorca és una icona:

- ✦ Monument a García Lorca a la plaça de Santa Ana de Madrid
- ✦ Monument en Granada
- ✦ En Oleiros, Galícia
- ✦ En Fuente Vaqueros, en Córdoba, en Argentina en la ciutat de Rosario, Santa Fe

Josephine Baker

Va nèixer a Sant Lluís, Misuri, l'any 1906. Era una dona afroamericana i bisexual i va ser una artista de Jazz molt famosa a la història francesa.

Josephine va fer ús de la seua fama per defensar la desaparició de la segregació i es negava a actuar als locals segregats, també va parlar a la Marxa de Washington de 1963.

A més, durant la Segona Guerra Mundial, va treballar per als francesos espionant als soldats alemanys mentre actuava. Va morir en 1975 a París i en 2021, es va convertir en la sisena dona i primera dona negra en ser soterrada, simbòlicament al Panteó Nacional de París.

ACTUALITAT I CURIOSITATS

Apareix representada a la pel·lícula Anastàsia de 1997, i a Frida representada per Karine Plantadit, el seu personatge apareix en altres sèries de televisió com Timeless, El Ministerio del Tiempo o Lovecraft Country.

Bayard Rustin

Va nèixer a 1912, va ser un home obertament gai, era molt amic de Martin Luther King i va participar en l'organització de la Marxa de Washington de 1963, però no va ser reconegut per la seua orientació. A més des de l'oposició els dos eren amenaçats amb la publicació de mentides de la seua relació.

Per això Rustin es va dedicar més a l'activisme del col·lectiu i polític, apartant-se de Martin Luther King per la seua seguretat. Va lluitar perquè la NAACP (Associació Nacional per al Progrés de les Persones de Color) ajudara a la crisi de la sida.

Un any abans de la seua mort a 1987, va dir:

El baròmetre per a saber com es troben els drets humans no és la comunitat negra, és la comunitat gai. Perquè és la comunitat que més fàcilment és maltractada.

Sylvia Rivera i Marsha P. Johnson

Sylvia (1951-2002) era una dona llatina, queer i drag queen.

Marsha (1945 - 1992) se li considera una dona trans, però en realitat, mai es va identificar amb el terme trans, es referia a si mateix com gai, travesti o drag queen.

Les dos van lluitar pels drets de les persones trans i les drag queen durant tota la seua vida. Van fundar S.T.A.R. (Street Transvestite Action Revolutionaries), una organització per donar refugi i suport als joves queer que no tenien una llar. Van ser figures centrals del principi del moviment d'alliberació del col·lectiu dels anys 70 als Estats Units.

En la actualitat

- ✦ *Podem trobar una Placa Conmemorativa de Marsha P. Johnson a la plaça de la Diversitat de Múrcia*
- ✦ *Hi ha una intersecció a Greenwich Village amb el nom "Sylvia Rivera Way"*
- ✦ *L'associació Trans d'Andalusia es va posar com a segon nom Sylvia Rivera*

Florencio Pla "La Pastora"

Va ser una persona Intersexual, va nèixer l'1 de febrer de 1917 en Vallibona (Castelló). En aquell moment va ser registrada com a Teresa per la seua ambigüitat genital.

Li diuen La Pastora perquè pertanyia a una família de pastors i aquesta va ser la seua professió durant molts anys. Va passar la seua vida per les muntanyes de Vallibona, La Pobla de Benifassà, Rossell i la comarca els Ports, on la gent la coneixia i es deia que tenia molt bona mà amb les criatures, que era molt bona persona, molt alegre i fester. Se la coneixia com la Tere-sot, Tresa o Teresa.

Va patir moltes burles i humiliacions pel seu aspecte físic no normatiu i durant la postguerra, va començar a formar part dels maquis adoptant una aparença masculina i amb el nom de Florencio, encara que es referien a ell com Durruti o La Pastora.

En aquesta etapa va lluitar contra el règim franquista, el qual fa formar una imatge monstruosa i sanguinària d'ell.

Va ser capturat en Andorra l'any 1960 i va passar 17 anys a presó, fins que va ser indultat en 1977 i va ser acollit per una família de funcionaris de presons. Va morir l'any 2004 a Olocau.

En l'actualitat:

- ✦ A Vallibona podem trobar el passeig Florencio Pla Messeguer "La Pastora".
- ✦ Elena Solanas, la seua neboda, donà veu per primera vegada a la seua família amb un relat emotiu i vivencial amb el llibre Florencio Pla "La Pastora, La Dignitat Robada".

EL SEXE I LA DIVERSITAT EN LA NATURA.

La vida en la Terra és increïblement variada, des dels paisatges que ens envolten fins a les formes en què vivim, estimem i ens expressem. No obstant això, a vegades pensem que el que veiem al nostre al voltant és "la norma", oblidant que la naturalesa és molt més creativa que això.

La diversitat en els animals:
TRENCANT
REGLES.

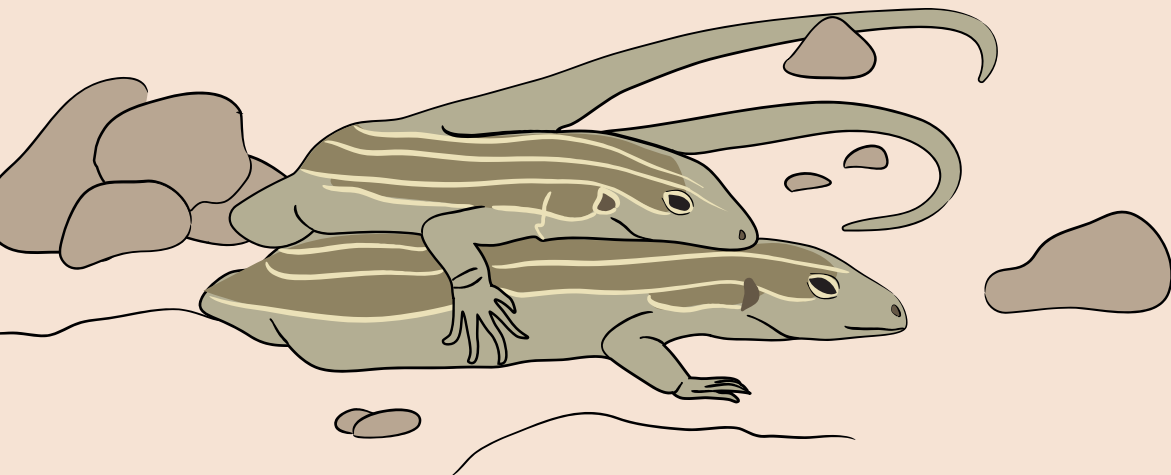

Prenguem com a exemple a les hienes tacades. En aquesta espècie, les femelles tenen un clitoris allargat (s'ha desenvolupat cap a fora) i s'assembla a un penis, la qual cosa fa difícil diferenciar-les dels mascles, encara que són més grans de tamany. Les hienes desafien la idea que hi ha una única manera de ser "femella" o "mascle". I encara més, són les femelles les que lideren el ramat!

Els cavallets marins mostren una altra faceta de la diversitat. En aquesta espècie, els mascles són els que porten els ous i els protegeixen fins que naixen les cries. Al contrari del que pensem en els humans, el "rol de cuidador" no és exclusiu d'un sexe, ni tan sols entre els animals.

I què hi ha de les sargantanes cuallarga? En algunes poblacions, no existixen mascles. Les femelles són capaces de reproduir-se per un procés anomenat partenogènesis, creant cries genèticament idèntiques a elles mateixes. Això ens recorda que la naturalesa no sempre segueix les regles tradicionals de reproducció.

Els peixos pallaso són un altre exemple fascinant. Viuen en xicotets grups liderats per una femella. Si ella mor, el mascle més gran canvia de sexe i ocupa el seu lloc. Aquest procés, anomenat hermafroditisme seqüencial, trenca amb la idea que el sexe és una cosa fixa. En l'oceà, la flexibilitat i l'adaptació són clau per a la supervivència.

Finalment, està el peix llanterna, que viu en les profunditats de l'oceà. Els mascles són dimi-

nuts comparats amb les femelles i es fusionen amb elles per a sobreviure, convertint-se en una extensió del seu cos. Aquest tipus de relació ens mostra com, en el regne animal, cada espècie troba maneres úniques d'adaptar-se i sobreviure.

El gènere: una creació humana

"Les categories sexuals constitueixen la forma més primària de dividir el món social. [...] Així potser, no és sorprenent que es pense que el sexe biològic és una força tan fonamental dins del desenvolupament, que ha creat no només dos tipus de sistemes reproductius, sinó dos tipus de persones."

Cordèlia Fine 'Testoterona Rex'

A diferència del sexe, que té a veure amb les característiques biològiques d'un cos, el gènere és una construcció social. Això significa que les idees sobre què significa ser "home" o "dona" no estan definides per la biologia, sinó per regles i expectatives que les societats han creat. Per això a la resta d'animals els conceptes home/dona no existixen però sí el de mascle i/o femella.

Per exemple, des de fa segles, moltes cultures han associat els genitals amb uns certs rols: si naixies amb penis, havies de parèixer fort, valent i proveïdor. Si naixies amb vulva, t'assignaven el rol de cuidadora, sensible i obedient. Però aquestes expectatives no reflectixen la realitat de totes les persones, perquè l'ésser humà és molt més complex que això.

Hui sabem que hi ha homes que no van nèixer amb penis, dones que no van nèixer amb vulva, i persones que no s'identifiquen com a homes ni dones. També sabem que no a totes les cultures hi ha només dones o homes (exemples a aquest llibret) Tot això ens demostra que el gènere no és una cosa fixa, sinó una idea que podem canviar per a incloure a totes les maneres de ser.

“La sexualitat és la forma en la qual cada persona expressa, comunica, sent, íntima, dona i rep plaer amb la paraula o els sentits del seu cos sexual.”

Concepción Jaramillo

La pròxima vegada que algú et diga que alguna cosa no és "normal", recorda que la naturalesa no té una definició fixa del que és normal. La vida prospera gràcies a les diferències, no malgrat elles.

En el regne animal, la diversitat no sols es troba en els cossos, sinó també en les relacions. Els lleons, per exemple, formen vincles afectius i sexuals entre mascles, creant llaços que reforcen la seua cohesió social. Els bonobos, els nostres parents més pròxims, estableixen relacions amb individus del mateix sexe com a manera de resoldre conflictes i construir aliances. Entre els pingüins i les gavines, trobem parelles del mateix sexe que crien als seus pollets amb el mateix amor i cura que qualsevol altra parella. Aquests exemples ens mostren que l'amor i les relacions són tan diverses com la vida mateixa.

Però perquè aquesta diversitat continue florint, hem de cuidar-la. Això significa protegir els hàbitats on viuen els animals, respectar les formes en què les persones trien viure i lluitar contra el canvi climàtic que amenaça la vida en totes les seues

formes. Quan cuidem el planeta i valorem la diversitat, estem construint un futur més ric i equilibrat per a totes les formes de vida.

Valorem la diversitat, tant en la naturalesa com en les persones. Perquè, al final, la vida és molt més rica i bella quan acceptem, celebrem i protegim totes les formes en què pot existir.

Així com la diversitat de les espècies i els ecosistemes manté al planeta en equilibri, la diversitat en les persones fa que les nostres comunitats siguin més fortes.

DESMUNTANT MITES SOBRE EL COL·LECTIU LGTBIAQ+

Una definició de “mite” seria segons l'AVL “Persona o cosa a la qual s'atribuïxen unes qualitats que no té.” Aquesta atribució errònia prové de totes aquelles coses que no ens han contat o, d'una altra forma, de totes aquelles coses que ens han contat com a veritats universals i que no ho eren.

Els mites es transmeten de manera oral i moltes voltes estan basades en estereotips erronis.

A continuació desmuntarem alguns dels mites que més hem sentit en les classes quan realitzem taller d'educació sexual per a la prevenció de la LGTBIQfòbia.

Quina és la nostra intenció? Desmitificar-los i posar un tret de trellat i explicació dintre de la lògica de la diversitat i fora dels camps de les idees equivocades. Anem allà!

“LES PERSONES INTERSEXUALS SÓN HERMAFRODITES”

L'hermafroditisme és un concepte que pertany al món de la zoologia i fa referència a animals que poden tindre característiques sexuals que pertanyen als dos sexes (del mascle i la femella), com per exemple el Peix Pallasso que has vist en l'apartat anterior (vegeu l'apartat “El sexe i la diversitat en la natura”).

Aquests animals com alguns llombrícols, alguns peixos i alguns caragols podrien produir tant gamets (cèl·lules reproductives) d'un tipus o d'altre (fecundants o gestants), poden donar lloc inclús,

"EN UNA RELACIÓ DE GAI O LESBIANA SEMPRE FA ALGÚ DE XIC I UNA ALTRA DE XICA"

Com ja sabeu, la sexualitat també està influenciada per la cultura. Encara vivim en una cultura que privilegia l'heterosexualitat i les parelles afectives i sexuals formades per una xica i un xic, i invisibilitza i discrimina tota la resta de formes d'estimar, açò s'ha anomenat "heteronorma". A més, es generalitza amb l'heteronorma que en una relació de parella sempre cal que hi haja dos rols: el masculí i el femení.

Però, com ja sabem el que cal en una relació afectiva i sexual és el respecte, l'amor, el consentiment, el plaer... No calen rols ni maneres de comportar-se determinades, veritat?

Aquest fet de l'heteronorma, sumat a la importància que té socialment l'expressió de gènere, fa que algunes persones pensen que en una parella de dos xiques, si una té una expressió de gènere masculina, s'associe a la figura d'un xic. Però com ja hem explicat, l'expressió de gènere no et convertix en un xic o una xica, per tant, no té sentit aquesta afirmació.

També vivim en una cultura coitocèntrica que reforça este mite, amb la creença de què les relacions sexuals completes han de ser amb penetració, i per això ha d'haver-hi un membre de la parella que penetra i un que es deixa penetrar, sabeu de qui parle, no? Per això, en parelles gais es

fa la distinció d'actiu i passiu, també en relació a l'expressió de gènere.

A més, segons aquesta lògica, no podria haver-hi una parella de dos xiques lesbianes amb expressió de gènere femenina, o dos xics gais amb expressió de gènere femenina. Tal com hem dit, l'expressió de gènere no condiciona l'orientació sexual, una expressió de gènere femenina no et converteix en una xica, ni una expressió de gènere masculina, en un xic. La diversitat d'afectes i de gènere és el natural en tot el món i en tota la natura i per a tots els éssers vius. El que és realment antinatural són aquestes creences i defensa de l'heteronorma.

L'heteronorma és la creença de què les úniques relacions de parella naturals i vàlides són només entre una xica i un xic perquè es podrien reproduir, i la sexualitat només serveix per a eixos fins i assumeix que el plaer i l'amor són secundaris o fins i tot prescindibles. És, a més la creença responsable de què qualsevol mostra d'afecte entre persones del col·lectiu haja estat considerat una malaltia i fins i tot condemnada legalment, com ho va estar en l'Estat Espanyol durant tota la dictadura feixista.

Molt tristament, és la mateixa creença que va motivar a un grup de joves heterossexuals a apallissar fins a la mort a Samuel Luiz l'any 2021 al crit de "maricón". **Totes les formes d'agressió més greus tenen les arrels en la creença de què hi ha persones "naturals o normals" i altres que no ho són.**

"HI HA PERSONES QUE S'IDENTIFIQUEN AMB UN HELICÒPTER APATXE DE COMBAT"

Tal vegada has escoltat aquesta resposta en alguna classe quan estava parlant-se sobre els gèneres no binaris o sobre les persones trans.

Com ja hem explicat en l'apartat d'identitats no binàries, la identitat és una qualitat humana, i no pot aplicar-se a objectes, així que no, les persones no binàries no poden ser un helicòpter apatxe de combat, ni transformers, ni res estrany... Però clar, quan qüestionem el binarisme, que és un dels pilars amb més força de la cultura occidental i patriarcal, és difícil d'assumir i pots trobar molta resistència, de vegades en clau de bromes sense gràcia com aquesta.

Esta expressió d'identificar-se com un helicòpter apatxe de combat té el seu origen als fòrums d'internet d'allà per 2014, on un usuari d'un joc de guerra online, quan algunes persones, mentre jugaven en mode multijugador, parlaven sobre qüestions d'inclusió o de drets LGTBIAQ+ (perquè per a sorpresa de ningú, les persones del col·lectiu també juguen a videojocs) aquest usuari en qüestió es dedicava a contestar que ell se sentia identificat amb un helicòpter de combat i que volia disparar coets i altres tonteries més i que havien de respectar-lo, tot això per descomptat **com a burla** cap a les persones que defensaven la inclusió i el respecte de veritat. Aquesta anècdota es va convertir en un meme als fòrums d'internet i ha perdurat fins al dia de hui gràcies a streamers o youtubers que continuen utilitzant aquesta expressió, amb millor o pitjor intenció, mentre juguen a jocs en directe.

Quan escoltem aquesta expressió en algun taller d'educació sexual, el que responem és que les persones no podem ser helicòpters perquè som persones i que no facen cas de tot el que

escolten en internet. Com sempre diguem, la vida és diversa, encara que ens puga costar d'entendre, però **qui està en contra de la diversitat, està en contra de la vida.**

"LA BISEXUALITAT ÉS UNA FASE"

Són molts els mites al voltant de la bisexualitat. Entre els més destacats tenim aquest: la bisexualitat és una fase. Bé, la bisexualitat és una orientació sexual o del desig que tenen les persones cap altres persones, homes o dones.

En la nostra societat la bisexualitat ha estat **penalitzada amb la llosa de la "incertesa"**, perquè hi ha hagut persones que consideren que les persones bisexuals, en algun moment, es decidiran definitivament si els agraden les xiques o en xics. Però, les persones bisexuals ho tenen molt clar: saben perfectament a qui desitgen i/o estimen.

Dins d'aquesta forma d'estimar i/o de desitjar no hi ha ni percentatges, ni tenen per què haver-hi preferències, sols se sap que la seua preferència del desig està enfocada cap a homes i cap a dones.

Però, aprofitant aquest mite, ens agradaria dir, què **l'orientació sexual i/o del desig pot estar una cosa canviant al llarg de la vida**, és a dir, que potser tu consideres que per exemple ets lesbiana des de ben menuda, però als anys adonar-te compte que també t'agraden els hòmens. Quan el canvi és "estable" en el temps podem dir que hi ha canvi d'orientació i açò és completament normal.

"ELS XICS CAIS SÓN MÉS PROMISCUOS"

La sexualitat ha estat un camp culturalment poc accessible per a totes les persones però, especialment, per a les dones i les persones del col·lectiu LGTBIAQ+. Per aquesta pròpia manera d'entendre la sexualitat i el món històricament l'homosexualitat ha estat en l'imaginari col·lectiu una cosa clandestina. Amb aquesta manera d'entendre el món s'ha obligat a les persones

del col·lectiu LGTBIAQ+ a amagar-se i viure la seua sexualitat des de l'ocultació. Per això, ha estat menys normalitzat veure parelles homosexuals de manera pública. Dintre d'aquesta falta de normalització i al fet que les persones del col·lectiu mantinguem relacions amagades es va començar a generalitzar aquest mite de què les persones homosexuals no tenen mai parella estable i són promíscues.

En primer lloc, ser una persona "promíscua", és a dir, mantindre moltes relacions eròtiques, no hauria de ser cap problema si les persones que participen cuiden la seua salut sexual i relacional. Així, cuidant la nostra salut sexual i cuidant les persones que participen d'aquestes relacions eròtiques, està bé mantindre la quantitat de les relacions eròtiques que cada persona desitja, no? D'altra banda, assumir que les persones homosexuals pel fet de ser homosexuals són més promíscues es tracta d'una generalització. Cada persona, homosexual o no, sap quins són els seus gusts eròtics i decidirà la quantitat de relacions que vol mantindre.

En segon lloc, cal reflexionar el concepte "promiscu". Segons el diccionari de l'AVL la definició de "promiscu- promíscua":

1. *adj. SEXOL. Que manté relacions sexuals amb diverses persones. És incapaç de tindre parella estable perquè és molt promiscu.*
2. *adj. Que és mescla de coses diverses entre elles. Una multitud promíscua.*
3. *adj. Que és ambigu, imprecís o confús. Una carta astral promíscua.*

Com veiem en la definició 3, la "promiscuïtat" ha estat una paraula amb certa càrrega negativa (vist com una cosa imprecisa, confusa, ambigua). Però, si pensem en el concepte 1 la "promis-

cuïtat” amb el seu concepte més positiu, ha estat històricament més acceptada cap a homes heterossexuals que cap a altres persones. Socialment, s’accepta, inclús s’elogia que un home hetero puga mantindre moltes relacions sexuals i no se li taxa amb el concepte “promiscu”. En canvi, **a les dones i a les persones del col·lectiu LGTBIAQ+ si se’ls taxa com alguna cosa negativa**, com una cosa que no els pertany o que elles i ells no està bé que ho facen per la seua pròpia definició.

I com podem canviar açò? En les nostres mans està deixar de promoure aquest mite i entendre que mantindre moltes o poques relacions eròtiques és una decisió personal que cal respectar. Les relacions eròtiques són actes de plaer, llibertat i salut, per tant, no tenen res de dolent mentre es respecte els tres valors bàsics que cal que tinga una relació eròtica: consentiment, plaer i protecció.

"ENTRE LESBIANES NO ES PODEN TRANSMETRE INFECCIONS DE TRANSMISSIÓ SEXUAL (ITS)"

Els mites cap al col·lectiu LGTBIAQ+ afecten la nostra manera d'interpretar, entendre i viure l'existència de les persones del col·lectiu. Moltes voltes aquests mites ens fan que socialment hi haja un rebuig i/o desconeixement de les persones del col·lectiu, però, aquest mite concretament, genera un estigma que pot tindre repercussions directes cap a la salut sexual de les dones lesbianes i també bisexuals.

Les ITS es poden contraure mitjançant el contacte sexual, a través de la fricció de les mucoses genitals amb el flux vaginal, sang, semen, etc. Inclús hi ha ITS com el Virus del Papil·loma Humà (VPH) O la Sífilis que es pot transmetre sols amb el contacte genital, no de mucoses. Així, **les vies de contagi són a través del contacte genital intra-vaginal, anal, oral i fins i tot**

a través del contacte genital amb genital (com en el cas del VPH).

Per tant, hi ha diferents pràctiques eròtiques que es poden realitzar entre dones que, sense la utilització de cap mètode de prevenció d'ITS, pot donar lloc a la contracció d'una infecció.

Aquest mite que les dones que mantenen relacions amb altres dones no tenen risc d'ITS, en algunes ocasions ha arribat molt lluny, i fins i tot ha pogut degenerar en el desconeixement de la medicina.

Us deixem aquest article de Sabina Urraca *“Què passa quan les lesbianes van al ginecòleg?”*

Per tant, i evidentment, Sí, les dones bisexuals i lesbianes poden tindre una infecció per ITS i cal que tinguen la mateixa cura que la resta de persones per poder tindre pràctiques eròtiques segures i plaents.

Per saber-ne més, recomanem que us llegiu aquesta guia de descàrrega gratuïta de Roma de las Heras:

"LES PERSONES SÓN ASEXUALS NO PERQUÈ VULGUEN SINÓ PERQUÈ NO PODEN LLIGAR"

Les persones asexuals no són asexuals perquè no poden lligar, ni perquè tinguen una llarga temporada sense mantindre relacions eròtiques. Les persones asexuals són persones que no senten desig cap a mantindre relacions eròtiques compartides amb altres persones, però si poden tindre altres vincles de tipus no eròtic amb altres persones. Es diu que l'asexualitat és un espectre, donat que és la seua definició pot incloure moltes característiques. Així, cada persona asexual tindrà unes característiques específiques a nivell relacional. Algunes persones asexuals tenen relacions romàntiques, altres no. Algunes persones asexuals es masturben, altres no. Algunes persones asexuals poden mostrar en un moment determinat ganes de tindre relacions sexuals puntuals en altres persones. Altres mai ho senten.

De què depèn ser asexual o no? De tu mateixa. Com la resta de les orientacions del desig, cap persona pot dir-te millor que tu mateixa qui eres, com eres i en què et sents identificada.

Per conèixer més sobre asexualitat et recomanem a Olivia Ávila, activista asexual:

"FER XARRADES SOBRE EL COL·LECTIU LGTBIAQ+ AMB XIQUETES/US ELS POT CONFondre"

En els tallers on parlem del col·lectiu LGTBIAQ+ principalment tractem de fomentar el respecte, reduir les violències i les fòbies promovent una cultura al voltant del plaer, la convivència i el bé comú.

Els tallers tenen l'objectiu de donar informació des de ben menudes a totes les xiquetes i xiquets perquè sàpien que les persones del col·lectiu existeixen. Per què? Perquè del que no es parla no existix. Perquè del que no existeix es genera por i del que ens genera por podem acabar rebutjant-lo i fins i generant violència. Volem un món sense violències i sense rebuig cap a cap persona per motius d'orientació sexual, identitat de gènere, color de pell, cultura, religió...

Cal explicar a les xiquetes i xiquets que **la diversitat és un valor**, una norma universal i que està present a la natura i a les diferents cultures i història del nostre món (vegeu apartat de la present guia Argumentari per fonamentar la defensa del col·lectiu LGTBIAQ+).

En els nostres tallers parlem de la diversitat humana i això en cap moment pot donar ocasió a confondre ningú. Però, amb tot, som conscients que en els nostres tallers poden sorgir dubtes de com funcionem les persones i com ens comportem en la nostra societat. I eixa és la nostra intenció en les xarrades: **crear cultura de la diversitat i el respecte** per promoure actituds i valor crítics perquè les xiquetes i els xiquets puguin habitar i construir un món més lliure.

RECURSOS AL PAÍS VALENCIÀ PER AL COL·LECTIU LGTBIAQ+

- ✦ Oficina **Orienta**, Servei d'atenció integral per al col·lectiu LGTBIA (inclusio.gva.es/es/web/igualdad-diversidad/orienta)
- ✦ Grup de joves de **LAMBDA** (lambdavalencia.org/es/grups_lambda/joves)
- ✦ **Kaleidos**, Organització intersex per la diversitat (kaleidosintersex.com)
- ✦ Fundació **Triángulo**, associació per la igualtat del col·lectiu LGTBIA (fundaciontriangulo.org)
- ✦ **AMPGYL**, Associació de famílies contra la intolerància per gènere (ampgyl.org)
- ✦ **ONDIS**, Oficina de no discriminació (valencia.es/val/ondis/inici)
- ✦ **Chrysallis**, Associació de famílies d'infància i joventut trans (chrysallis.org)
- ✦ **Galesh**, Associació de famílies monoparentals (galesh.es)
- ✦ **Castelló LGTBI**, associació per la dignificació del col·lectiu LGTBIA (castellolgtbi.es)
- ✦ Programa **Sexus**, Informació i assessorament sobre sexualitats (sexus.org)

BIBLIO- GRAFIA

- ✦ Aragon, N. (2016, 15 de noviembre). *No todo es 'hombre' o 'mujer': ejemplos de sociedades con géneros múltiples*. La Mula. <https://redaccion.lamula.pe/2016/11/15/la-separacion-hombre-mujer-no-es-natural-genero-no-binario-diferentes-ejemplos-de-sociedades-con-generos-multiples/nayoaragon/>
- ✦ BBC Mundo. (2021, 6 de abril). *El lugar del mundo donde la gente reconoce 5 géneros*. <https://www.bbc.com/mundo/vert-tra-56761988>
- ✦ CJB. (2018). *Exposició: un món de gèneres*. <https://www.cjb.cat/publicacions/exposicio-un-mon-de-generes/>
- ✦ CJB. (2018). *Un mundo de géneros [PDF]*. https://www.cjb.cat/wp-content/uploads/Un-mon-de-generes_compressed.pdf
- ✦ El Orden Mundial. (2018, 12 de junio). *Un mundo sin género*. <https://elordenmundial.com/un-mundo-sin-genero/>
- ✦ El País. (2019, 27 de junio). *Ni hombre ni mujer: estas comunidades han desafiado históricamente el binarismo de género*. https://verne.elpais.com/verne/2019/06/27/articulo/1561631717_064510.html
- ✦ El País. (2020, 7 de septiembre). *Hijras o el tercer género, de la mitología a la marginación*. https://elpais.com/elpais/2020/09/07/planeta_futuro/1599488663_460336.html
- ✦ El Salto Diario. (2024, 16 de noviembre). *Muxhes: visibilidad y realidad del tercer género*. <https://www.elsaltodiario.com/mexico/muxhes-visibilidad-realidad-del-tercer-genero>
- ✦ Ministeri de Sanitat, Política Social i Igualtat. Govern d'Es-

panya (2011). *Estratègia Nacional de Salut Sexual i Reproductiva*.

- ✦ Ministerio de Sanitat. Govern d'Espanya (2023). *Plan Estratégico para la Prevención y Control de la Infección por el VIH y las ITS en España 2021-2023*
- ✦ López Sánchez, F. (2001). *Educación Afectivo Sexual*. Revista de Estudios de Juventud nº55/01 pags. 83-110
- ✦ Galdames, L., Oyarzo, G., Pando, M., & Solar, P. (2024, 9 de mayo). *Tercer género alrededor del mundo*. StoryMaps. <https://storymaps.com/stories/f82f3244054d4152b4f4007a0d43e1ab>
- ✦ HuffPost. (2017, 11 de abril). *El tercer género andrógino del Japón del siglo XVII*. https://www.huffpost.com/entry/third-gender-japanese-art_n_58e6a18ce4b0585892c9c078?section=us_queer-voices
- ✦ Pikara Magazine. (2015, 18 de mayo). *El hombre de la casa*. <https://www.pikaramagazine.com/2015/05/virgenes-juradas-balcanes/>
- ✦ Pikara Magazine. (2020, 8 de enero). *Vidas hijra*. <https://www.pikaramagazine.com/2020/01/vidas-hijra/>
- ✦ Sexus. Aldana Menéndez, Laura F. Daunas, Xavi Tallón, Maio Serrasolsas. *Guía Pedagógica: Drets Sexuals i Reproductius #Hazlos Tuyos*.
- ✦ World Association of Sexual Health (WAS). *Declaración Derechos Sexuales*. Text original de 1997 revista al 2014 i ratificat de nou al 2015.
- ✦ Totes les lleis citades en l'apartat "1. Des d'on partim? drets sexuals i reproductius.": Agència Estatal Butlletí Oficial de l'Estat.

Pensar la diversitat ✨
COM A VALOR
ens farà més lliures
i farà d'aquest món un lloc
✨ **MÉS AMABLE** ✨
PER TOTES

AGRAÏMENTS

Gràcies a tot l'alumnat, professorat, famílies, entitats i persones que feu d'aquest món un lloc més amable i bonic per a totes les persones.

Gràcies a totes les persones que han participat en aquest projecte i ens hi han permet treballar amb elles.

Gràcies també a la Vicepresidència Primera i Conselleria de Servicis Socials, Igualtat i Vivenda que ens ha donat en suport econòmic de la en la convocatòria de projectes en matèria de diversitat 2024 necessari per a les entitats xicotetes com la nostra per poder tirar endavant projectes com aquest!

Si t'ha agradat aquesta guia, ves-hi al nostre íntegrem i deixa'ns un comentari en alguna de les publicacions on parlem.

Si voleu tindre més informació del que fem i com ho fem us deixem la nostra web i el contacte de Dessex:

✉ info.dessex@gmail.com

✧ **GUIA LGTBIAQ+** ✧ **PER A FAMÍLIES ✧ I PROFESSORAT ✧**

✧ *Projecte Encara estem a temps!*